

Сімічева Ю.М.

викладач,

Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО» НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Навчальний процес у вищій школі відповідно до Болонського процесу, що поступово впроваджується у вищу освіту України, має бути спрямований на підготовку освіченого фахівця, який уміє ініціативно, творчо мислити, самостійно поповнювати свої знання та застосовувати їх у діяльності.

Значення іноземної мови в підготовці професіонала своєї справи наразі зростає з кожним днем і є запорукою розвитку та становлення сучасної особистості, що володіє широким кругозором і системою європейських цінностей. Виходячи з цього, здобуття вищої освіти за будь якою спеціальністю вимагає від майбутнього фахівця знання іноземної мови для того, щоб в майбутньому випускник вищого навчального закладу мав змогу успішно продовжити процес особистісного і професійного самовдосконалення.

Самостійна робота студентів галузі «Культура і мистецтво» є одним із багатьох важливих факторів що сприяють успішному оволодінню навичками іншомовної комунікації та використанню професійної-орієнтованої лексики у міжкультурному спілкуванні.

На теоретико-методологічному рівні проблема організації самостійної роботи студентів знайшла своє висвітлення в працях багатьох сучасних вчених-педагогів: А. Алексюка, В. Безпалька, П. Підкасистого; психологів: О. Леонтьєва, К. Платонова, С. Рубінштейна; методистів: О. Біляєва,

Л. Паламар, М. Пентиліук, К. Плиско. Чимало аспектів даного питання продовжують обговорюватися на сторінках як вітчизняної, так і зарубіжної педагогічної, навчально-методичної літератури, у ході науково-практичних конференцій, на Інтернет-форумах (А. Аюрзайн, М. Гарунов, М. Єрастов, В. Козаков, Р. Нізамов, А. Усова, А. Цюприк, М. Ярмаченко та інші). Незважаючи на значну кількість досліджень, які присвячені самостійній роботі, проблема організації студентів творчих спеціальностей у вищих навчальних закладах в умовах впровадження комунікативного підходу до навчання майже не розглядалась.

В процесі впровадження кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ, велика кількість навчального матеріалу вноситься на самостійне опрацювання студентами. Саме тому, на думку О. П. Юцкевича, першочерговим завданням викладача є вдало, систематично і цікаво організувати цю роботу таким чином, щоб завдання охоплювали чотири основні види мовленнєвої діяльності і були спрямовані не лише на оволодіння теоретичним матеріалом, поповнення словникового запасу професійною термінологією, а й на підвищення рівня комунікативної компетентності студентів засобами іншомовного спілкування [7, с. 152].

Відповідно до класифікації Ю. Атаманчука, існують такі широко вживані форми організації самостійної роботи у ВНЗ, як:

а) індивідуальні (реферативні повідомлення, курсове, дипломне проектування, самостійна науково-дослідницька робота, індивідуальні консультації, олімпіади тощо); б) групові (проектне та проблемне навчання, навчання у співпраці, ігрове проектування, групові консультації, факультативні заняття, заняття в гуртках); в) масові (проектне навчання, програмоване навчання) [1, с. 48].

Організація самостійної роботи студентів освітньої галузі «Культура і мистецтво», потребує особливого, творчого підходу викладача. Перелік завдань для самостійного опрацювання не повинен включати лише теоретичні питання а навпаки, має бути організований з урахуванням комунікативної направленості процесу вивчення іноземної мови а також майбутніх професійних потреб студентів. Актуальною в умовах сьогодення є задача організації регулярної і продуктивної самостійної роботи студентів з використанням допоміжних засобів навчання, які згідно класифікації Ч. Купісевича включають візуальні, аудіальні, аудіовізуальні і частково автоматизуючі процес навчання (електронні підручники, навчальні ігри, комп'ютерні лабораторії, мультимедійні аудиторії) [5, с. 227].

До можливих видів самостійної роботи з використанням інформаційних технологій можна віднести: а) тести вхідного, проміжного та вихідного контролю знань студентів; б) проблемно-пошукові завдання на базі Інтернет-ресурсів (для реалізації таких завдань студенти та викладачі використовують інформаційні та комунікаційні служби Інтернету, пошукові системи, каталоги та колекції посилань); в) творчі завдання (студенти беруть участь в індивідуальній або груповій проектній діяльності протягом певного проміжку часу, результат якої вони представляють у вигляді презентації, відео або в іншій формі за вибором). Роль викладача, як зазначає Н. В. Ягельська, при цьому носить консультативний характер – він проводить інструктаж і надає інформативно-роз'яснювальну допомогу за необхідністю [7, с. 21].

Слід наголосити на тому, що використання відеоматеріалів під час виконання самостійних завдань є необхідним для успішного формування іншомовної комунікативної компетенції студентів мистецьких спеціальностей. Це не лише підвищує ефективність вивчення мови, але, в той же час, створює додаткову мотивацію для студентів а також наближує процес вивчення мови до реального спілкування в мовному середовищі. При цьому добір відеоматеріалів повинен чітко співвідноситися з професійними потребами студентів повністю або частково співпадати з тематикою профільних дисциплін галузі «Культура і мистецтво».

На думку Н. В. Ягельської, використання сучасного, актуального й цікавого відеоматеріалу сприяє підвищенню пізнавальної активності студентів, надає їм можливість отримати великий обсяг соціокультурної інформації [7, с. 242].

Дослідниця також зазначає, що пускати на самоплив комп'ютерне навчання іноземним мовам, без належного контролю і допомоги з боку викладача не бажане з кількох причин. По-перше, як вказує Н. В. Ягельська, можуть виникнути труднощі як технічного, так і психологічного характеру. По-друге, ступінь усвідомлення студентами важливості регулярної самостійної роботи в масі своїй велика [7, с. 243].

К. Рибачук під час дослідження самостійної роботи студентів з вивчення іноземної мови у немовному ВНЗ вказує на те, що так звана «модель Уоллеса» є найбільш підходящою для успішної її організації. Дана модель включає наступні компоненти:

- підготовка: формулювання завдання та початкові спроби його вирішення;
- інкубація: відволікання від завдання і переключення на інший предмет;
- просвітлення: інтуїтивне проникнення в суть завдання;
- перевірка: випробування або реалізація рішення [4, с. 241].

Що стосується студентів галузі знань «Культура і мистецтво», то останню сходинку «моделі Уоллеса» доцільно реалізувати шляхом втілення набутих студентами знань в процесі професійної комунікації, тобто створення ситуацій іншомовного спілкування у відповідності до опрацьованих ними тем. Таким чином виконання будь-якого виду самостійної роботи буде мати логічне завершення яке повністю задовольнить як мотиваційну, так і мовленнєво-комунікативну потреби студентів.

Таким чином можна зробити висновок, що самостійна робота відіграє важливу, якщо не ключову роль в процесі оволодіння іноземною мовою майбутніми

спеціалістами в галузі «Культура і мистецтво». Але, зважаючи на професійну направленість курсу а також вимоги сучасного комунікативного підходу в системі вищої освіти, підготовка завдань до самостійної роботи вимагає від викладача продуманого і ґрунтовного підходу, що базуватиметься на сучасних інформаційних засобах навчання, комбінування індивідуальних, парних та групових методів проектної діяльності, використанні інтерактивних методів і прийомів перевірки даної роботи спрямованих на введення теоретичних знань в поле активного професійного спілкування.

Список використаних джерел:

1. Атаманчук Ю. Стан організації самостійної роботи студентів ВНЗ // Рідна школа. – 2008. – № 6. – С. 46-48.
2. Глотова О.В. Підвищення ефективності самостійної роботи студентів іноземної мови за рахунок використання сучасних технологій. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.
3. Демченко О. Реалізація основних підходів, методів та форм організації самостійної роботи у сучасній педагогічній практиці // Рідна школа. – 2006. – № 7. – С. 19-21.
4. Рибачук К.А. Роль самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови у немовних ВНЗ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>
5. Купсевич Ч.Д. Основы общей дидактики // Москва: Высшая школа, 1986. – 368 с.
6. Юцкевич О.П. Проблеми викладання професійно орієнтованої іноземної мови / Зб. наук. праць виклад. кафедр інозем. мов та укр. мови літ. Київського нац. економ. ун-ту. – Київ: КНЕУ, 2002. – С. 150-153.
7. Ягельська Н.В. Методика організації самостійної роботи студентів з англійської мови з використанням професійного мовного портфеля: Автореф. дис.канд.пед.наук: 13.00.02 / Київський національний лінгвістичний університет. – Київ, 2005. – 23 с.

Степаненко О.В.

*вчитель вищої категорії, методист,
ЗОШ I-III ступенів № 30*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ДО ЗНО З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Незважаючи на значну кількість методичних матеріалів для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з англійської мови, проблема ефективності роботи вчителя загальноосвітньої школи над підготовкою учнів до тестування залишається актуальною з багатьох причин.

По-перше, учні визначаються із спеціалізацією та вищим навчальним закладом, у якому планують вчитися, в 10-11 класах, і в багатьох випадках лише у старшій школі розпочинають поглиблено працювати над предметом, обраним для ЗНО. Тому за період тривалістю від кількох місяців до одного-двох років необхідно активізувати наявні та набути необхідні знання з англійської мови, обсяг яких є доволі масштабним.

По-друге, вчитель має дотримуватися навчального плану та викладати новий матеріал, а тому в умовах обмеженої кількості годин на вивчення англійської мови на підготовку до зовнішнього незалежного оцінювання бракує.

Оскільки важливим фактором підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з англійської мови є, власне, підготовка до тестування (незалежно від предметної спеціалізації), перспективним є впровадження тестів англійською мовою як навчального матеріалу, текстового матеріалу, з метою ознайомлення учнів із